

Vad har hänt?

DAGEN FÖR STOCKHOLMSVALET i mars, vilket tillmättes storpolitisk betydelse, har ännu inte blivit definitivt fastställt. Beslutet om att det skulle gå fram den 14 — som är en torsdag — har blivit överklagat, bl. a. av Stockholms Arbetarekommun, till förmån för söndagsdagen som varande en för det allmänna valdeltagandet gynnsammare dag. Magistraten har bortlagt frågan.

DET STORA FINSKA MEDBORGARMÖTET i universitetsfrågan upplöstes på söndagen i Helsingfors, sedan det utslungat sina krav på att svenskländska skolorna skulle behandlas som en minoritet i landet. Mötet hävdade i skarpa termer att Helsingfors universitet skall fullständigt förjånskas, medan svenskländska skolorna få ha ett eget svenskspråkigt universitet, att regeringsform och språklagstiftning ändras så, att Finland blir en nationell stat, där finska språket är det enda officiella språket, medan svenska språket blir lokalspråk i de svenska bygderna, att staten upphör att oportunistiskt understöja de svenskspråkiga läroverkskolorna, och att den obligatoriska undervisningen i svenska vid finskspråkiga läroverkskolor avlägsnas.

I ett uttåg strax därpå till Finlands folk har general Mannerheim — som, så striden en gång stod om detta lands självständighet, hos såväl finsk- som svenskländska beviljande samma fosterlandskärlek, mod och offervilja, som sett dem falla såsom bröder sida vid sida — manat till försörjning.

I detta sammanhang förtjänar påpekas att de finska socialdemokraterna icke deltagit i den hets mot svenskländska, som vill undanskjuta dem till minoritetsställning.

FÖRENTA STATERNA HA FÖRSMATT att ansluta sig till internationella skiljedomsstolen i Haag. Ett litet finger har dock räcks Europa. Hädanefter kommer nämligen en representant för amerikanska arbetarfederationen att deltaga i Internationella Arbetsbyråns i Genève verksamhet. Mannen heter William Green och är ordförande i federationen.

FÖRSLAG OM Ytterligare DEMOKRATISERING av Sovjet-Unionens författning har förelagts den sjunde, nu pågående Sovjet-Kongressen, som enhäligt beslutat uppta frågan. Först och främst skall man införa allmän rösträtt, med direkta val och sluten omröstning. Bland andra fördrag kommer man härigenom att undgå en del påtalade, olämpliga påtryckningsmöjligheter vid utövan- det av rösträtten.

Ur *Regards sur le Monde* hämta vi ovanstående goda bild av tre av den världsberömda Saaromröstningskommissionens medlemmar. Fr. v. Lands-hövding Allan Rodhe, Sverige, Miss Wambough, U. S. A., M. Henry, Schweiz.

Veckovisningen

Skolaga — en farlig utväg.

Märkligt uttalande i Svenska Läkarsällskapet.

Ett viktigt principuttalande i den aktuella diskussionen om kroppsgagn i folkskolan har publicerats i Svenska Läkarsällskapets Förhandlingar. Det innebär ett bestämt avståndstagande från skolaga, som lämpligt uppfostningsmedel med starkt utstrykande av de risker som för barnets del äro förbundna med den kroppsliga agan.

Uttalandet framfördes vid Läkarsällskapets behandling av frågan av dr: Jakob Billström. Bland underreklamerna märkas professor Olof Kinberg, professor Josua Tillgren, dr: Karolina Widerström samt flera av våra mest kända barnpsykiatrar såsom doktorerna Ragnar Egg-Olofsson, Alice Hellström, Alfild Tamm, läkaren vid Stockholms Barnavårdsnämnd dr: Torsten Ramer m. fl.

Framförallt understrykes, att även om fall möjligen förekomma i vilka kroppsgagn kan ges utan fysiskt och psykiskt men, och där den synes leda till barnets tillrättaförande, så är de olägenheter man genom kroppsgagns bibehållande riskerar

av så allvarlig art, att de vida överväga den nytta man i enstaka fall tycker sig vinna.

Flera exempel påpekas där psykiska sjukdomar ligga till grund för en abnormt stark förändring i uppförandet hos barn.

Dessa arter bestraffas inte så sällan med kroppsgagn. Men det är alldeles tydligt att aga i sådana fall aldrig kan bota de psykiska felaktigheterna, som ligga till grund för det dåliga uppförandet. Tvärtom äro åstadkommer den ofta skadliga verkningar, t. o. m. förvärrar felen.

Det framhålls till sist, att man icke nödvändigtvis är tvungen att välja mellan kroppslig och andlig aga, utan, att det måste finnas en tredje utväg att hantera de svåra barnen: nämligen genom ökad förståelse av de motiv av fysisk eller psykisk art, som ligga bakom barnens egendomligheter. Ett förbud mot kroppsgagn skulle bidraga till att öka lärarnas intresse för den tredje utvägen. Och framförallt, ett sådant förbud måste

(Forts. å sid. 4)

Barnaföderskorna skola hedras.

Ett sällsynt exempel på enighet mellan partierna möter läsaren av årets riksdagsmotioner rörande befolkningsfrågan. Tidvarvet har redan redogjort för högerns stora komplex av förslag till positiva åtgärder. Från den nationella gruppen har även avlämnats en serie motioner syftande till trygghet för barnafödande kvinnor och olika tillägg i familjeförärgarnas bördor. Slutligen har Folkpartiet genom motioner av hr Elof Andersson m. fl. klargjort sin ståndpunkt i frågan. Här är viljan till enighet, uttryckligen formulerad i följande ord:

»Man behöver endast ett ögonblick tänka sig in i vad en fortskridande avfolkning skulle innebära för det första, att man ej bör rygga tillbaka för radikala sociala reformer, om det finns grundad anledning vänta, att de skola i väsentlig mån höja fruktsamheten och bidraga till att förbättra förutsättningarna för barnens utveckling och fostran till goda medborgare. En betydande enighet här om synes råda i alla politiska läger, och vi ha för vår del genom framförande av dessa synpunkter velat deklarerat vår vilighet att medverka till erövande av positiva resultat.»

Motionärerna framhålla utöver de förslag till en positiv befolkningspolitik, som redan kommit fram, ytterligare några uppställda till ekonomiska åtgärder. Dessa gå ut på, dels att de föreslagna barnavdragen i skatterna skulle göras progressiva med barnantalet, så att exempelvis avdragen från och med det fjärde barnet beräknas till högre belopp efter stigande skala. Vidare nämnas pensionstillägg för mödrar med många barn som ett direkt uttryck för samhällets uppskattning av mödrarnas betydelsefulla insats för folkets bestånd. Motionärerna

ha även sin uppmärksamhet riktad på bostadsfrågan.

Man räknar synbarligen med att det alltiämt skall förekomma barnrika familjer i sådan utsträckning att hjälpåtgärder komma att bli ett effektivt medel för folkökning. Men för utvecklingen från förlorad till barnrik familj, eller med andra ord för underlätandet av de första barnens tillkomst och vård ha motionärerna icke visat så stort intresse. Det börjar med fjärde barnet.

Motionen utmynnar i en hemställd om utredning.

Den kompletteras emellertid med en annan sammanhang framförd begäran om väsentliga bidrag till förloringsanstalter. Motionärerna hemställa dels om anslag på 450 000 kr. till drittsbidrag vid redan befintliga förloringsanstalter, dels om 200 000 kr. till byggnadsbidrag för nya sådana anstalter.

Detta spörsmål sammanhänger visserligen i viss mån med det större frågekomplex, som varit föremål för Sjukvårdskommitténs utredning, men motionärerna ansått såken är av så brådskande natur, att den bör behandlas för sig och utan vidare utredning, samt att därom kan beslutas redan vid innevarande års riksdag.

Vad som framförallt är viktigt är motionärernas förslag om att statsbidraget för barnbörsvård bör utgå till alla mödrar, icke endast till de mindre bemädlade. Därvid har man tänkt sig tuberkulösärden som förebild och föreslår i likhet med vad som där brukas ett driftsbidrag på 1,25 resp. 1 kr. per dag samt ett byggnadsbidrag av 1 000 kr. per vårdplats.

Alex von Muralt:

Folkomröstning i Österrike?

Det var ett förutse att den österrikiska frågan efter Saaromröstningen åter skulle komma in i ett akut skede. Att den, till och med för Berlin, oväntat stora omröstningsseger skulle ge nationalsocialismen vid segeln är självklart. Också de österrikska nazisterna, som redan hade blivit ganska tysta och små, börja repa mot.

Man hör redan talas om spridande av flygblad, om intensifierad illegal agitation. Tyska legationen i Wien lade strax efter Saaromröstningen ut listor, på vilka nazisterna i Wien med sin personliga namnteckning kunde lyckönska Hitler till återföreningen mellan Tyskland och Saar. Anslutningen var livlig. Österrikska medborgare hälsades på tyska legationen med *Heil Hitler*. Omkring 10 000 underskrifter lära ha inkommit. Först efter några dagar avstyrede polisen ofoget.

Från Tredje Riket kommer meddelandet, att vissa kretsar av österrikska legionärer åter lära samlas i trakten av München. Hitler skall ha förklarad, att han biträder överenskommelsen om att icke ligga sig i Österrikes förhållanden endast på det villkoret, att österrikska regeringen förbinder sig att först anordna en folkomröstning om Anschlussfrågan. Det vill alltså säga: Jag avhåller mig från att blanda mig i era affärer genom att först rikligt ordentligt blanda mig i dem.

Också i härvarande nazistkretsar gör man propaganda för en folkomröstning. Vad man skall rösta om är visserligen icke fullt klart. Att det, med hänsyn till fredsfördrag, inte vore mycket mening

med ett folkvägorande om Anschluss eller inte Anschluss förstå de klokaste. De skulle hellre vilja rösta för eller emot regering. På det viset skulle fieralet marxistiska röster förenas med dem, som i frågan om Anschluss komma att läggas i regeringens vägska.

Naturligtvis blir det ingen sådan omröstning. De regerande kretsarna ha inte en tanke på ett sådant experiment. Avvecklingen av den diktatoriska regimen kommer att hålla sig strikt inom ramen för den nya författningen. Det vill säga, folket får i sinom tid tillfälle att själv välja sina representanter till de olika råden inom de korporativa organisationerna. Vad däruöver vore av demokrati, skulle enbart vara till skada för Österrike!

För det demokratiska Sverige kanske omröstningskravet från nazisternas sida vid första anblicken förefaller sympatiskt. Man kommer att säga sig, att det ju måste vara riktigt att folket en enda gång får tillfälle att självt säga ifrå vad det vill och att man får veta, hur maktbalansen i Österrike ligger till. Men man får inte glömma, att om en folkomröstning verkligen skall motsvara sitt ändamål, måste den ske under vissa villkor, som icke äro förhånden i Österrike.

Demokratin behöver en viss atmosfär av saktighet, av respekt för andras mening. Den röstberättigade medborgaren måste i lugn och ro kunna överväga frågeställningen för och emot. Han får inte utsättas för orättmått påtryckning, vare sig i form av överamerikaniserad propaganda. (Forts. å sid. 4.)

Johan Falck:

Kultur och historia eller historieplugg?

De 1600-talsstudier, som läroverksprofessorn i Uppsala, Johan Nordström, framlagt i *De yverbörnes ö* (Bonniers, 8:30), hör till dessa vackra vetenskapliga landvinningar, som försätta kända fakta i ny belysning, som berikar och fördjupar. Hans Gustav Adolf-studie, Lejonet från Norden, sätter in konungen i tids- och idésammanhanget på ett sätt, som gör dennes personlighet rikare och uppräddande intressantare. Att kungen var väl medveten om, att den protestantiska världen väntade sin befriare i Lejonet från Norden mot den månghövdade katolska hydran, kan man nog våga ta för givet, ävensom att hans handlingar betingades av en önskan att uppfylla denna profetia. Något som man ju inte får förtäcka en dödlig. Allra minst av kungligt blod, där i övrigt alla resurser stod till buds.

I ytterligare två uppsatser belyser professor Nordström 1600-talets gotiska historieromantik, ett lika intressant som roande avsnitt av vår historia, och ägnar därefter den största avdelningen till studier i Atlanticans förhistoria, ett väldigt och frapperande material till traditionerna och sagorna om de yverbörnes ö, som våra gamla svenska lärdoms och frenesi och entusiasm ville förlägga till vårt land. Johan Nordström har en manlig och förenämlig stil på samma gång som han har en eminent förmåga att göra det vetenskapliga lättillgängligt utan att falla för populariseringsens frestelse, som här hade lämpat sig föga. Läkman och lärdr har

lika mycket nytta och nöje av hans i vetenskaplig mening utomordentligt elegant bok, som man uppriktigt hoppas skall få spridning utöver fackretsarna.

När jag hade läst denna ypperliga bok försökte jag dra mig till minnes, vad man egentligen hade lärt i skolan av detta intressanta skede, denna i andligt och materiellt avseende mäktiga expansionsepok i vårt land. Naturligtvis menar jag inte nu, vad man lärde sig av årtal, fältslag, freder, kungalängder, utan vad man fick för helhetsupplattning av tiden, personligheterna, kulturen, kort och gott: andens insats i utvecklingen. Vad fick man veta om Gustaf Adolf utom massor av årtal och marscher, överstar och härarligt framhet? Inskränkte sig inte det kultur- och personhistoriska för hans vidkommande till att han skånöjdes på Tysklands jords- och smed tiden blev tämligen lets samt att han i sin barndom haft något hyss för sig med Vita frun (vilket den litterärt vetgrige ju fått veta genom Snolkskys genomstraggade Svenska bilder). Och vad visste man om Atlantican? På sin höjd att det var ett förlugit verk av en stor man med pippi, och att det brann opp medan författaren stod och skrek på ett glödhett plåttak (också kulturhistoria eller historiekultur enligt Snolksky, alla historielärarens lille vän). Och Axel Oxenstierna? — Hon var dock den store Gustav Adolfs dotter!

Är det verkligen inte på tiden, att skolans historieundervisning görs litet mera (Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR: Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE: Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfrid lördag.
Triewaldsgård 2, 3 tr., Stockholm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Anders Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 76 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker, Brottredningar och testamenter, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11-12 för havandeskap och dess sjukdomar och 14-14.30 för kvinnosjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9-110 f.m.
För havandeskap och dess sjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLÖSNINGSSHEM

LINNÉGATAN 19
Mottager inackord även för längre tid.
Tryckt och ögen. välr. Tel. 778 24.

TANDLAKARE TORSTEN TIMANDER

SVEAVÄGEN 82, 4 tr. (hiss).
Mottagningar efter överenskomelse.
Tel. 31 92 95.

Tandklinikern

VASAGATAN 46
Hörnet av Kungsgatan. Tel. 10 11 38.
Låga taxor. Fri rådgivning.
Först. Leg. tandl. Sven Schönström.

HUDVÅRD o. DAMFÄRSING
Specialitet: Elektrolyse-handel, för borttagning av värtor o. gen. hårväxt. Fäktfäkt behandling, för olika skador. Från U. S. A., Paris o. Nizza. Best.-tel. 11 27 97.
INSTITUT BELLE
Kungsgatan 7, 6 tr. (hiss), uppg. A.
Direktion: Gymnastikdirektör E. Öster.

M. GEO. MOHAMMAR, dipl. Homeopat och Naturläkare.
Mottagning 8-11, 3-6.
Götgatan 60, 2 tr., hiss (mitt emot Götgatspalatset).
Tel. 43 22 25.

Homeopat. Läkarebok,

andra omarb. o. tilläggade uppl. har hjälpt många till hälsa. Den föreskriver för olika sjukd. effektiva läkemedel, som å apotek köpas utan recept. Inb. 6:50, hållt. 4:75. Fredr. Johansson, Odengatan 88, Sthlm. Mottagningstid kl. 11-3.

1/1-Ylle ISO cm. Boj

för draperier, ottomander, borddukar, kuddar m.m. Ljud- o. värmeisolerande i många färger, pris 6:40 met.
Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Fabriksnya Symaskiner

modernaste typ, nedfallbar, som REKLAM
225 kr. Kredit ordnas.
Reparationer med garanti.
STOCKHOLMS SYMASKINSFABRIK
Industriområdesgatan 55. Tel. 21 13 93.
Filial: Horgnsgatan 15. Tel. 43 00 72.

Litzens Advokatbyrå
Mosebackergatan 5. Tel. 43 18 34.
Inneh. N. Th. Wahlström.
Juridiska uppdrag. Köp o. försäljning av fastigheter, inteckningsplaceringar m. m.

Den 9 Febr. 1935.
Freden är en och odelad.

De förhandlingar som förts mellan Englands och Frankrikes stats- och utrikesministrar om aktuella europeiska säkerhetsproblem och som i söndags avslutades i London, ha utmynnat i flera innehållsrika överenskommelser. För det första tillerkännes Tyskland likaberättigande i rustningshänseende, tydligen under förutsättning att Tyskland föräner sig med övriga makter i en blivande allmän nedrustningskonvention, samt återinträder i Nationernas förbund. Härigenom skulle Versaillesfördragets paragraf 5, om Tysklands avrustning, praktiskt taget vara avskaffad.

Frankrike önskar ytterligare som villkor för Tysklands frihet till upp- rustning att det undertecknar Öst-Loarnopakt.

Vidare föreslås avslutandet av en luftpakt i analogi med Locarnoavtalet, till vilken de makter skola ansluta sig, som på sin tid undertecknade detta — det vill säga England, Frankrike, Tyskland, Belgien och Italien. Luftpaktens innebörd är att omedelbar inbördes hjälp skall lämnas av de undertecknande staterna, så snart någon av dem blivit utsatt för ett »icke provocerat» angrepp från ena av de andra.

I Londonöverenskommelsen förekommer också ett uttryckligt ställningstagande från Englands sida för Österrikes självständighet.

Avtalet kommenteras i Frankrike och England som en märklig händelse i fredens och säkerhetens intresse. Italien har ännu icke sagt sitt ord. Och Tyskland begär först och främst tydliga informationer om avtalets alla detaljer innan det vill yttra sig om vidare handlingar. Ävgrändet ligger ju nu främst i Tysklands hand.

Det är tydligt att fördraget innebär ett befästande av samförståndet, framfört mellan Frankrike och England och syftar till åstadkommande av en väl avvägd maktbalans i Västeuropa. Under tecknandet av Öst-Loarnopakt däremot synes ännu vara ovisst och därmed samförståndet i Östeuropa. Det är dock en viktig förutsättning för freden. Ty — som från riktning håll framhållits i detta sammanhang — *freden är en och odelad.*

Om Ni har en anförvand på sjukhus så hyr en radio åt honom.
Iagenjörfirman Martin Lundqvist, Trygges hus, Engelbrektsplan. 20 20 70.

KRANSAR
Gunnar Spångberg
67 48 30. Birgerjarlsplan 12. 61 23 45.

Vid dödsfall, rådfråga först **ARVID HOLMS** Begravningsbyrå
S:t Eriksg. 86 (invid S:t Erikspk.) om priser m. m. innan beställning göres.
Tel. 31 88 40 - 30 89 52 ankn. bost.

Alimonda-Institutet
40-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11-2. Rådfrågning även per korrespondens. Begär prospekt och frägelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsg. 16, 4 tr. (hiss) Stockholm. Telefon 32 08 99.

Landsbygdens skolbarn

få ej glömmas bort när det gäller rationell hälsovård.

Ett anslag på 40,000 kr. som bidrag till läkarvården vid landsbygdens skolor begäres av fru Olivia Nordgren i motion nr 407 i Andra kammaren.

Det är ett behärtningskrav. Man måste hoppas att det vinner riksdagens intresse och bifall. Som motionären påpekar har det kunnat konstateras, att hälsoförhållandet bland landsbygdens barn är betydligt sämre än bland städerna. Det är också mycket få landskommuner, som kunnat eller vågat på egen risk vidtaga sådana åtgärder som införande av barnbespising, skolbad etc. Endast omkring en sjundedel av landsbygdens kommuner har exempelvis ordnad skolhälsovård vid sina folkskolor. Ställer man häromot det faktum att ända sedan 1892 statsmedel utgått till läkarundersökningar och läkarevård vid de allmänna läroverken och att årets statsverksproposition upptar anslag på 98,000 kr. till skolhälsovården — då är det lätt att se vilken orättvisa som på detta område tillfogats landsbygd. Och, som redan nämnts, med ödesdigra följder vad hälsotillståndet bland lantbarnen beträffar.

Fru Nordgren, som redan för flera år sedan motionerat i denna sak föreslår att det begäras anslaget på 40,000 kr. omedelbart, d. v. s. för nästa budgetår, ställs till Skolöverstyrelsens förfogande. Alltså utan att man avvaktar skolhälsovårdens ordnande i dess helhet. Anslaget bör utgå till bidrag åt kommuner och skoldistrikt och avse såväl läkarundersökningar som övervakande i övrigt av hälsoförhållandena bland folk- och småskolebarn på landet.

Förslaget om läkarundersökningar kan sägas få en komplettering i den motion som väckts i Första kammaren angående obligatorisk undervisning i folk- och småskolor om hälsovård och regler för ett hygieniskt levnadssätt. Dess upphovsman är hrr D. Norman, Alfred Petré, Edv. Björnsson och Torsten Ström.

Motionärerna utgå ifrån att varje betydande framsteg för det socialhygieniska arbetet förutsätter, att forskningsresultat göras tillgängliga för folkets breda lager. Från de praktiskt arbetande socialhygienikerna reses också krav på ett energiskt upplysningsarbete som levandegör hälsovärdens förutsättningar och de därav draga praktiska slutsatserna. Blandarna riktas nu på folkskolan, sedan man väl gjort den upptäckten, att man i folkskolans barn har de bästa kanaler till hemmen. De äro utomordentliga propagandister.
Det uppvåkande släktets näringsstan-

dard är exempelvis visserligen i första hand en ekonomisk fråga men också en fråga om att söka övervinna oförstånd och bristande omtanke. Likaså bostadsfrågan i flera avseenden, frågan om undvikande av sjukdomar, exempelvis tuberkulos etc.

Försök i den åsyftade riktningen har under förra året gjorts i Lund och med gott resultat. I början av detta år utskändes en rundfråga till distriktets lärare och lärarinnor, varvid samtliga sextio — utom en — svarade att de funnit systemet värdefullt, barnen lätta att intressera och lätt att anknyta till övriga ämnen.

Alltså — yrka motionärerna — fram för en planmässig undervisning om betingelserna för människans liv och hälsans bevarande!

Yrkesutbildning för kvinnliga ladugårdsskötare.

En motion i Andra Kammaren av hr Persson i Grytterud m. fl. om utvidgning av utbildningsmöjligheterna för kvinnliga ladugårdsskötare bör på grund av sin motivering ha ett särskilt intresse för Tidevarvets läsare.

Alltsedan 1918 har riksdagen beviljat anslag till utbildningskurs för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna. I år begär Kungl. Maj: för detta ändamål i statsverkspropositionen 3,800 kr., som skall räcka till åtta kurser med sammanlagt 56 elever. Motionärerna hemställa att även Värmland, som i stort sett har likadana förhållanden som Norrland och Dalarna, skall komma i åtnjutande av sådana kurser. Men föreslår tillvidare två stycken för en sammanlagd kostnad av 950 kr.

Kursverksamheten har varit till stor nytta för de trakter där den förekommer, framhålla motionärerna, och medfört ökad förståelse för en mera rationell utfodring och djurvård.

»På grund av bruksningsdelarnas relativt ringa omfattning skötas djuren i regel av kvinnor och det är deras arbete och handhavande av djurskötseln, som i hög grad bidragit till det ekonomiska resultatet av jordbruksdriften. Särskilt under nuvarande förhållanden kräves det att mjöken behandlas så, att den både vid direkt försäljning till konsumenterna och vid leverans till mejerierna är av yppersta beskaffenhet. Hela ladugårdsarbetet måste inriktas härpå. Insikten härav finnes väl, men utan en god utbildning av dugliga ladugårdsskötare när man ej fram till det avsedda målet. Även ett i förhållande till hela antalet lada-

Varför ingen kvinna i skolöverstyrelsen.

Fästän vårt lands skolväsen omfattar såväl kvinnlig som manlig ungdom, lärarpersonalen i alla skolformer består av både män och kvinnor och skolstyrelserna av olika slag ha kvinnor bland sina medlemmar, finns i Kungl. Skolöverstyrelsen, under vilken hela detta skolväsen sorterar, inte en enda kvinna. De kvinnliga kårammanslutningarnas Centralråd har i en skrivelse till Konungen vänt sig emot detta missförhållande och hemställer till Kungl. Maj: vid besittande av en författning som undervisningsråd ville beakta behovet av ett kvinnligt undervisningsråd.

Centralrådet framhåller att ingen torde bestrida att uppfostrans och undervisningens arbetsområde är ett område, där kvinnor visat sig äga stor insikt och förmåga, det gallt att vinna goda arbetsresultat. Det måste också anses ganska uppseendeväckande, att i det ämbetsverk, som har att utöva högsta ledningen av vårt skolväsen, bland 15 ordinarie medlemmar under hela den tid, som förflutit sedan Skolöverstyrelsen organiserades, aldrig funnits en kvinna.

Det skulle säkert vara till hela vårt skolväsens gagn, fortsätter skrivelsen, om Eders Kungl. Maj: vid uppkomsten vakans inom Kungl. Skolöverstyrelsen ville utnämna kvinnligt undervisningsråd. I all synnerhet borde vid behandlingen av de spörsmål, som röra den kvinnliga ungdomens och den kvinnliga lärarkårens förhållanden anses i högsta grad angeläget, att kvinnliga synpunkter och kvinnligt erfarenhet komma till inflytande. Även i fråga om den första undervisningen för såväl gossar som flickor torde den största insikt och förståelse vara att påräkna från kvinnligt håll.

Det är f. ö. icke första gången dessa krav gör sig gällande. Så överlämnades år 1919 av såväl Sveriges Flick- och Samskolors lärarinneförbund som Sveriges Folkskollärarinneförbund en hemställan i berörda syfte och år 1927 ingavs en liknande skrivelse av Fredrika Bremer-Förbundet. Dessa framställningar har emellertid icke lett till något resultat.

gårdsskötare rätt obetydligt antal utbildade kvinnliga ladugårdsskötare medför i detta avseende goda verkningar.

Kanske det så småningom blir flera landskap än Värmland, som vilja slå ett slag för denna uppfattning.

I Stockholms län t. ex. fäste arbetsförmedlingen i början av året jordbruksminister uppsärmskammet på att sedan åk-skilliga är rätt permanent brist på kvinnligt och väl utbildad ladugårdsbefäl samt på ladugårdsskötare. Av antalet lediga platser inom denna grupp ha arbetsförmedlingarna i regel icke kunnat tillåta mer än på sin höjdhälften. Utbildningen av ladugårdspersonalen lämnar på många håll en hel del övrigt att önska. Ökade utbildningsmöjligheter vore därför i hög grad önskvärda.

Antikvariatet

Äldre och nyare litteratur i olika ömnen.
Hamngatan 17 - Stockholm.
Tel. 20 55 36.

För resande till Stockholm rekommenderas

K. F. U. K. - Förbundets nyinredda HOSPITS
Birgerjarlsgr. 27 (OBS! vid Engelbrektsplan). Spårvagn 5 dir. från Centralen.
Tel. 11 07 25.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 37
FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 07
GOTGATAN 52 " " 533 90

SVENSKA UNGDOMSRINGENS VÄVKOLA
— Kvällskurser —
Avgift för icke medlemmar 5 kr. pr vecka. Upplysn. tel. 50 45 15 el. Noceby 136.

RES TILL Rönninge Gärd, Frälshuset Pensions- och Vilohem. Rönninge, tel. 19. Rofylld vidöert. Bra rum. God husmanskost. Fullt modernt. Moderat pris.
OBS! NARA STOCKHOLM!
Förstärkare H. Johanson.

Vi skräddarsy Eder kappa med två prövningar för 30 kr.
FORMANS,
Upplandsgatan 25. Telefon 32 30 92.

Torine Torines
Sjyminstereparatör och verkf. Isachson. — Beg. Husgeråd, Singer Jr. 25 kr., till elektr. tillg. Absolut billigt, med flertålig garanti.
RAOVALDSTR. 3, v. Hornsg. 24, 754, 43 22 82, och Klara N. Kyrkog. 29, vid Posten. 21 33 18.

Stockholms Nya Begravningsbyrå

(Inneh. ANNA PETTERSSON)
Ombud för Svenska Eldbegängelse-föreningen.
OBS! De billigaste priser. Även friskyrkliga begravningsombestyras med största noggrannhet. Mångfärg vana.
Utställningslokal: Horgnsgatan 36, mitt för Maria kyrka.
Närmaste spår-hpl. vid Ragvaldsg. Tel. 41 27 58, 43 01 50. Priv. 40 76 18.

A.-B. Skandinaviska TILLSKÄRAREKADEMIEN

Drottninggatan 73 C. Stockholm,
anmäler härmed sitt 23:te arbetsår. Inträdestider 1 och 15 i varje månad. Längre och kortare kurser, anpassade efter elevernas olika behov och förkunskaper. DAG- och AFTONKURSER. KORRESPONDENSKURSER. i tillskärning av herr- och damkläder. Individuell underv. Såväl system- som modelleringsprinciper förekomma. Ständig kontakt med modetyheter. Begär prospekt! Tel. 20 16 74.

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Moa Martinsons bok om SALLY SÖNER.

Det uppriskande och stärkande med Moa Martinsons böcker är att hon titt och tätt ger en så skopa levande bild. Den livsdyrk hon inskärner är som det färska, nyblåsta vinet, som ännu har litet jordsmak kvar bland druvsaften; den som föredrar förgångna, förädlade och förlämnade årgångar ska inte bry sig om att smaka på den. Moa Martinson är skärnare — jordnära — vilket är sista skriket i den tyskspråkiga världen (tills ordet blivit så förbrukat att man inte orkar höra det mera). Men begreppet kvarstår mustigt och daggräskt.

Moa Martinsons sista bok »Sallys söner» utgör fortsättningen på »Kvinnor och Äppleråd», där Sally i Mårbo födde barn med Liter-Olles granne som utan att ha en bröstit i skäpet. Det är dessa söners historia som skildras — men Sally är fortfarande huvudpersonen och det är hennes gifte med Videbonden som med ödesbefodnad tyngd vilar över hela boken.

På ett kanske tafatt och ovetat, men ett måttigt och gripande sätt visar Moa Martinson hur det går för den som inte följer sin bestämelse, för den som i uppsåt eller av tillfällighet avviker från den väg som är hennes egen. »Kvinnor och Äppleråd» slutar med att den tappra Sally i Mårbo som med sina unga rivit och bitit, trålat och svulvit sig fram, ger sitt ja till den rike Videbondens äktenskapsband. Läsaren drog nästan en lättnadens suck, som vid happy end, man tyckte det var både godt och rättvist att Sally slapp att slita hund mera, hon hade förtjänat att få det litet bra. Men Moa Martinson vet det bättre: Genvägar kan bli senvägar och de kan också komma en att förra sig i hopplösa fräsk. Sally hade gått en genväg. »Rödugggorna blir henne för stora i munnen, hon kan inte sälla.» Hon är mera bunden av välmågan än för de fattiga. »Hon sitter bondom i Vidd kök och är arm som aldrig någonsin förr.»

Därtill kommer att pojkarna inte vill vid giftermålet. Bruno, den äldste, som blivit gigolo i Paris, säger ifrån direkt i ett brev:

...»Hur kunde du gå och gifta dig till en bondgård, jag har suttit på Mårbo trappa hela dagen, jag går inte ned till Vide, jag gör det ej. Du har skrivit och förmanat mig för mitt yrkes skul, men är då detta bättre och finare att gifte sig till en bondgård? Vill du råka mig så res in till Stockholm i morgon, ty jag reser åter till Paris.»

Han är den första hon förlorar, de andra drar sig också hemifrån och Sally blir rabiat och oronlig av sorgen. Hon plågar Videbonden och alla omkring sig, hon vet sig ingen råd, det är märkt inom henne, »märkt som i ett skjut där man förvarar onyttiga verktyg.» Hon kunde ha slagits mot all världens fiender men mot intigheten i sitt inre kan hon inte värja sig. Hon har mist sin kallese och hon vill helst ge sig iväg — men hon är med barn igen, Videbondens barn, och hon hatade redan mannen, hatade allt överflöd i ladugård i vinsthusod. När

hon får bud om att de två yngsta pojkarna-döta, två slag efter varandra, blir det för mycket för henne. Förestod dog, Sally var i feber, doktorn kommer, men mitt under operationen anmälde sjuksystemet att pulsen stannat.

Moa Martinson har en ganska egen berättarteknik som undertecknad endast mött en gång förr — hos den dansk-österrikiska författarinnan Ester Grenen. Hon talar ej i berättande form, hon låter bokens personer själva »tänka» och då oftast i »mans»-form. Det gör ett ovanligt levande intryck, men ställer naturligtvis större krav på författaren, ty det fordrar en ständig omställning i stilen: agronomien-tillnämnen »tänker» i andra ord än fiskardrängen eller gumman-mo. Moa Martinson har i sin bok inte alltid orkat genomföra nyanseringen och det blir någon gång tröttsamt för mycket »men», men det ger liv och rörelse och Moa Martinson har ett språk som i ursprunglighet och riktighet särskilt passar för denna teknik.

Mest tjasar Moa Martinson genom bilder, hugsnitt och detaljskildringar. När hon beskriver hur den frusna användskövern frasar som falskt siden kring boskapens klövar så känner man hela den första höstens kalla klarhet i luften och lika starkt förmås lukten av stordstadvär när »en tusenlaga skraker sin gula täck» i vägnaktens svarta kolybbs. Förf. vet mycket om lantlivets vändor. Hon vet att en liten flicka kan få ont i händerna att en repa enris, hon vet också precis hur det går till. »Det fanns enar med långt silkesbarr som var en fröjd att repa, men de där med gröna bär i topparna hade stubbig nälsvast kort barr, där händerna ömmade, blödde och värkte.» Det kan vara ont om mat i en torparstuga där mor till svar på ungarans käk uppmuntrande svarar: »Det får bli vad det vill i grytan. Men — såldrig hände ett under, det blev alltid grött av det sista mjölet med degskrapet...»

Samma Brueghelska stämning som låg över mor Sofis fredagsbadande ligger över Sallys mors arbete på lumpcentralen — såldrig tog trasorna någon ände, samma gamla i nytt format, en sorts öghetslump, ödodlig som sakraments.

Kanske alla styvast i sin nakna verklighet är skildringen av Videbondens beteende vid Sallys död. Han hade väkat och vakat nätter igenom, men till sist förmådde han inte mera. Han går ut i det mörka stallet, får tag på en hästfittil och lägger sig på hävelröden. Han vet att Sally ska till att dö — men han orkar helt enkelt inte mera. Det var något han ville fråga henne om innan hon dog, men han är för trött och föresten är hon ju sövd: »Han drar filtten över huvudet liksom han ej kunde få märkt nog inne i det nattsvarta stallet, och han somnar.» Moa Martinson gör sällan en försönande gest eller ger en förskönande dager — det får vara som det är.

Hon går tungt på jorden men blicken när horisonten där jord och himmel möts. *Elsa Björkman-Goldschmidt.*

Nytt hem för ensamstående mödrar i Stockholm.

Dagens brännande problem är befolkningsfrågan och det diskuteras livligt på alla fronter. Man ser sig räddas omkring och väntar på positiva åtgärder. Mitt i denna brännande diskussion står ett hem för ensamma mödrar upp sina portar. Ett privat initiativ — grosshandlaren Fredrik Eens Stiftelse — har nu gjort det möjligt för 47 ensamma mödrar i Stockholm att mot en avgift av 35—40 kronor i månaden få ett hem för sig och sina små barns i Polhemsgatan 9.

Det hela verkade synnerligen inbjudande, för att inte säga imponerande, vid visningen för ett stort antal intresserade på öppningsdagen. Överallt språdes stort omtanke och kloket samt väl tillvaratagna möjligheter. Spådbarnsavdelningen lovade bli ett riktigt paradiset för de små invägnarna. Alla utvida krav på hygien och god vård har man sökt följa. Barnets utrustning är dessutom kostnadsfri till dess det fyllt ett år. För barnets vård och mat betalar modern 30 upp till 60 öre pr dag, beroende på inkomst och möjligheter.

De små trevliga lägenheterna bestå av rum och kökvrå där mödrarna efter slutat dagsarbete själva kan ta hand om sina små och få känna den glädje och trygghet ett hem kan skänka. Allt för moderns trevnad och bekvämlighet är också krävande. Inte minst måste man beundra köllarvårningen med sin välordnade och trevliga tvättstuga, toalett m. m.

Stiftelsens styrelse, där bland andra även fru Anna Lindhagen är medlem, jämte hemlösts älskvarda föreståndarinnan, fru Ellen, tvoro ciceroner vid visningen och man fick en stark känsla av ömsesidig glädje och tillfredsställelse hos besökare och förevisare. Möbler måste man hålla sig själv — upplyste fru Ellen vid vår förfrågan härom — men två rum ha vi kunnat möblera själva. Ti dess barnet fyllt sju år kan modernna ha sin bostad här, upplyste hon vidare, och sedan — ja, när den tiden kommer, får det problemet lösas. Det var även intressant att höra att det är två kvinnliga arkitekter, som byggt komplexet ifråga, nämligen Ingeborg Wern-Bugge och Kjerstin Göransson-Ljungman. W-m.

Från riksdagsläktaren

Frågan om ordnande av undervisning i finska språket vid Tornealens och vissa andra gränstrakters skoldistrikt var föremål för debatt vid onsdagens sammanträde. En av statsutskottet tillstyrkt K. proposition förelåg i ämnet.

Hr Holmgren, Kariksrona, och Meyerhöffer, Boden, med livligt instämmande av hr Nilsson i Antnäs, ansåg den Kungl. propositionen i hög grad opåkallad. Hr Meyerhöffer försäkrade att intet annat än glömligkomme att växa ur den jord-mån.

Hr Jonsson i Eskilstuna framhållt att ifrågavarande ungdom har finska till sitt modersmål, inana de börja skolan — och när de sluta återgå till finska. Frågan är huruvida de skola få lära sig nödtorligt läsa och skriva sitt modersmål. Valfritt. En enkel och praktisk åtgärd, som Sverige har mycket litet att förolra på.

Hr Löfgren i Boden hade endast en sak att erinra mot förslaget: Att det denna 15—20 år föresten. När ungdomarna från dessa trakter vid 21 år komma till Boden ha de ofta glömt svenskan från skolan och vid 30 år äro de nästan analfabeter, svenskan från barndomen ha de glömt och finskan, som talas i hemmet ha de varken lärt sig att läsa eller skriva.

Ecklesiastikministern framhållt att de 30,000 människor som det här gäller ju är en mycket liten del av Sveriges invånare. Men ett godt kulturbelägg är människornas respekt för varandras språk. Vi ha praktiskt taget utrotat analfabeter i vårt land. Men det är en dyster sanning att denna fara dock hotar en del av vårt folk. Ett räddfall — vad det nu är heter — är en värdefull tillgång för det folk, en kulturell angelägenhet för första rang. Det är på tiden att rättvissa skapas. Regeringsförslaget bifölls i båda kamrarna. *Elsa Svartengren.*

Radikal studerande ungdom på krigsstigen. Ett märkligt uttalande.

(Forts. fr. sid. 1.)

Man har länge gått och trott — i. ö. på goda grunder! — att de enda politiska rörelser, som har anhängare och sympatisörer vid läroverken, är de heller halvnazistiska. Att det emellertid framväxer en radikal opposition har man på den allra senaste tiden fått belägg för. Senast genom läsnandet av ett par nylast utgivna publikationer för studerande ungdom — låt oss med ett gemamt hederligt namn kalla dem gymnasiestudningar!

Ung Front är namnet på den ena av de ifrågavarande tidningarna. Den utges av en vid Stockholms-läroverken arbetande socialistisk gymnasiestudiansammanlutning med samma namn som tidningen och är organ för Sverges Socialistiska Gymnasist-Förbund. Förutom en intressant avdelning för litteraturkritik finner man i tidningens första nummer åtskilliga artiklar av slagigt stort värde. Ung Fronts programartikler handlar, som sig bör, om *Gymnasisten* och *socialismen*. I artikeln, som är en stark vidräkning med såväl det härskande systemet som dess skola, påpekas inledningsvis, att den ekonomiska krisen har ställt även den studerande ungdomen inför arbetslöshetsproblemet och därmed jämväl inför samhällsproblemet över huvud. Skolan, vars politiska neutralitet blott är en enfalld dogm, måste tillåta gymnasiasterna att lära känna och diskutera de politiska och sociala problemen. »Icke för skolan — utan för livets» är en tom fras, så länge rektorerna förbjuder politiska diskussioner i undervisningen och på föreläsningssammanträdena. Ett socialt ställningstagande blir förr eller senare en nödvändighet. Det finns ingen anledning att uppskjuta det till ett senare år. Vad nyttar all den bokliga lärdomen, om vi ej kan finna tillämpning för den i det nuvarande samhällssystemet utan i stället som lön för alla studier får bli nya rekryter i de arbetslösa armé.

Ung Front är namnet på en snitsigt utstyrd »tidning för Sverges Studerande Ungdoms Helykterhetsförbunds Koloniverksamhets och är av göteborgskt ursprung. Den tar givetvis inte lika direkt politisk ståndpunkt som den förutnämnda tidningen. — S. S. U. H. är ju politiskt neutralt! — men uppbars dock av en viss allmän radikalism, en radikalism, som är all ungdoms samma adelsmärke. Professor Torgny Segerstedt medverkar med en tydlig mot nazismens Führer-ideologi och frihetsfientlighet riktad artikel om *Underdånighet och frihet*. Professor Josua Tillgren drar i en som vanligt talangfull artikel en länns för en sundare sexualmoral: *Den nya sexualmoralen*. S. S. U. H:s förda ordförande, fil. kand. Helmer Terblad, red. Björn Malmström och fil. stud. Ove Jonsson framlägger i skilda artiklar ungdomens synpunkter på dagens nykterhetsproblem, dess krav på en nykterhetsrörelsens självannskan och förnyelse. Förutom en del mindre artiklar märks litterära bidrag av bl. a. Ebbe Linde, Ebba Lindqvist och Harry Martinson.

Givet är att radikala gymnasiestudipublikationer har ganska svårt för att klara den s. k. ekonomiska skivan. Därför bör alla de, som är intresserade av att denna sunda radikala opposition växer sig stark, på allt sätt stödja dessa publikationer!

Gustav Klackenberg.

medföra, att lärarna beredas tillfälle att i mån av behov få inhämta de nödvändiga kunskaper.

Vad man vill komma fram till är därför, att — även om ett uttryckligt och allmänt förbud icke bör komma ifråga — det bör bli en oskriven lag att skolan skall söka genomföra de *rationella metoderna* som finnas för tillrättförandet av de svåruppsotrade barnen.

Läkarsällskapet Skolhygieniska sektion hade för sin del icke gått in för helt avskaffande av kroppsgagn — delvis av hänsyn till den från pedagogiskt hitt uttalade uppfattningen — men uttalar sig för vissa säkerhetsåtgärder.

Initiativet till hela denna diskussion togs som bekant av Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundets avdelning för barnavård, som redan 1932 hemställde om en sådan ändring i folkskolestadgan, för kroppslig bestraffning skulle förbjudas i folkskolan, i likhet med vad som redan skett i alla övriga skolor.

Den närmaste anledningen till framställningen var de många fall av olämplig åga, för att icke säga misshandling, som på olika sätt kommit till förbundets kännedom.

Lärarkåren har genom sina olika representerar i allmänhet ställt sig avvisande till framställningen, ehuru den icke direkt gått in för åga som ett lämpligt bestraffningsmedel. I regel har man framfört den ståndpunkten, att åga visserligen icke är en önskvärd bestraffningsform, men att den på grund av folkskolans särskilda förhållanden kan vara nödvändig som en sista utväg.

Den diskussion som vid sidan av de offentliga yttrandena uppstått om denna sak i vissa facktidningar visar, att det fortfarande är ett mycket brännbart ämne.

»Gift kvinnas nationalitet» i dyster verklighet.

Ett bevis på de gamla medborgarrättslagarnas ödesdigra verkningar för kvinnorna är det nyligen inträffade fallet, då en svensk, som visserligen varit gift med en tysk, men sedan flera år haft arbete i Sverige, nekats förlängt arbetstillstånd här. De påtalande mellanhanderna mellan dem ifråga, den tyska pressen och kyrkoherde Hallén åro svåra att uttala sig om. Kvad stort emellertid det faktum att en inför svensk på det sätt som här skett utan vidare kan avlägnas från sitt ursprungliga fädernesland, utan att, så vitt man vet, någon anmärkning föregått mot hennes sätt att sköta sin plats. Sverige får väl ändå försöka komma tillrätta med sina egna infödda barn, oavsett deras politiska åskådning — och utan att skicka ut dem. Vart skulle det annars leda?

karina Syskolan för modern kläd- och linnesömnad samt monterings- och reparationsarbete. Kursen på 4 veckor 2 mån. Aftekurser. Anmälningar mot- tagas dagligen 9-6. Respr. prop. KÄRNEN NORDENFÄLT, Södra Bergsgatan 6, 3 tr., Stockholm. Tel. 30 81 87. Beställningsateljé.

HUSMÖDRAR! LÄS

Vårt senaste erbjudande! Vi utför alla nya Svenska linnesömnadskurser på 120 cm. med linnesöv till det största låga priset av endast 79 öre pr 47- av 140 cm. bred, väv 70 öre pr 47- linnesömnadskurser av högsta kvalitet, lät. fästning och behållit. Kranje, oönskat värde. Skickarna för onödiga, ej avlämnade eller oförbrukade utom endast uppmärksamt med kista, vilken ej är bort i ströta tvätt. Minsta parti vi exp. till Göms sagolikt billiga priser är 10 st. i ett stycke — 20 st. ännu billigare!

Skickningsföretag: 20 st. 47 av 120 cm. linnesöv och en linnesömnadskurser för 21. 20 kronor, samma sats av 140 cm. väv för 27.— fr. gratis. Grestis: Vår stora märkrok och behållit. 30 förändringar från oss. Största skickarna till billigtaste pris. Svensk linnesöv, linnesöv, märkrok och katalog gratis. Fullt reträtt och behållit garanteras. Skriv i dag!

UPPLANDSBEYGDENS VÄVINDUSTRI, Avd. 12, Bergsgatan, Tel. 35, Postg. 74491

Tandläkarinstitutets tandsköterskekurser.

TVå kurser hållas årligen med högst 8 elever i vardera. Kursavgiften utgör 300 kronor för varje elev. Varje tandsköterskekurs omfattar en undervisningstid av 14 månader. Ny undervisningskurs börjar den 15 september och den 15 mars. Tiden för jul- och sommarferier bestämes av lärarrådet. Den som vill bli antagen som tandsköterskeelev, skall under augusti, respektive februari till tandläkarinstitutets inspektör insända ansökan därom med bifogande av åldersbevis, merithandlingar samt läkarintyg angående hälsotillstånd. Beslut om antagande av elev fattas, efter kursföreståndarens hörande, av tandläkarinstitutets inspektör inom en vecka efter ansökningsdagens utgång.

Så länge medel finns disponibla, utdelar lärarrådet vid avslutningen av varje tandsköterskekurs ett stipendium A 450 kronor. Stipendiet tilldelas behövande kursdeltagare som med god visord genomgått kursen. Stipendiet är skyldigt att efter avslutad kurs på 3 månader tjänstgöras såsom tandsköterska vid institutet. Över detta tjänstgöring skall lärarrådet lämna särskilt visord. Prospekt erhålles å Tandläkarinstitutets exp.

Kultur och historia eller historieplugg?

(Forts. fr. sid. 1.)

levande, att den över huvud taget bibringar adepten den allra minsta (värdefulla) kunskap om folkets liv medan våra mer eller mindre krigiska kungar levde mer eller mindre rövare? Inte är det någon historiebildning man har med sig från skolan, för vilken lektorer och adjunkter suttit och plitit ihop den ena ensidiga och stereotypa läroboken efter den andra (ty de flesta är av någon underlig anledning mycket lika) med årtals- och kungahistorier. Och inte vidare klyftiga brukar heller de mera »levande» partierna vara, de som skola väcka intresse och hålla det hela på ett ledigare plan. I min skola lästes ändå upp på gymnasiet en lärobok, som eleverna roade sig med att sitta och rätta svenskan i. Följande lilla passus, som jag citerar ur minnet, väckte alltid vår ohöjda förtjusning. Det var på tal om franska revolutionen: »Folkmassor ströväde omkring på gatorna, som alla på ett givet tecken vände sig mot Bastillen.»

Det lär knappast finnas någon för all historieuervisning falskare sats än den, att svenskans historia är deras konungars. Det är rena döden för all historisk bildning över huvud taget. Det finns en och annan i vårt land som också målmedvetet och med talande bevis sökt vederlägga och råda bort för detta lika horribla som ansvarsöst enkla betraktelsesätt, på sin höjd lämpligt för småskolan men absolut ej i gymnasiet. Till dem tror jag man får räkna Ernst Klein, vars förfärliga verk *Bilder ur Sveriges historia* hör till milstolparna i åskådlig, givande historieuervisning. Detta genialt enkla och stora verk, som utgivits av Nordisk Rotogravyr under överinseende av amanuensen Anders Billow, vittnar högt både om författarens och svensks bokstod. Då det väl dock som lärobok måste ställa sig för dyrt, 28 kronor för två delar, vilket man dock måste betrakta som i och för sig synnerligen billigt för ett sådant både andligt och lekamtligt praktfullt verk, finns det intet annat att tillråda, än att alla skolor i Sveriges land inköpte ett antal exemplar, vilka under vissa timmar kunde lånas av vissa klasser i och för högläsning och tittande på gubbar, vars make man nog aldrig lär få sådana som undervisningsmaterial.

Där finns praktiskt taget allt, som är viktigt och roligt att veta från tidernas morgon, då isen lämnade Skåne och renlofskor ströväde över tundran, till den dag, då doktor Artur Hazelius 1872 öpp-

nade sitt museum, vars stora tanke var all Sveriges kultur i bild. Där finns bönder och kyrka, borgare och kungar, byggnadskonst och smideskonst, väpnad, prydnadsaker, vapen och folkleder. Där finns slott och stilar, munkliv och runstenar, hednatro och myntväsen, allt i utsökt text och bild.

Det sista skriket om skolreform har ju gällt konsthistoriens upptagande på schemat. Konsthistorien är ett mycket tilltalande ämne, ett elegant ämne, som dock bara har det felet att det är alltför elegant att ensamt ingå i skolschemat, där det givetvis så småningom kommer att urarta till rena råpluggandet, där eleverna skall hålla reda på varenda liten målare, fresk och kyrka sen hedenöns.

Men skolschemat är trångt. Det går inte bara att peta dit ämnen hur som helst i oögränsad mängd. Något måste därför reduceras av de redan befintliga. D. v. s. reduceras som tidsupptagande sårämne, men ej till innehåll. Det som väl bäst skulle lämpa sig för en sådan aptering vore det ämne, som nu även på gymnasiet stadiet kallas rätt och slätt Kristendomen. Det består av tre element, etik, moral och kyrkohistoria. Om man låter etiken och moralen ingå i det ämne, som nu, med orätt, kallas filosofi (dess rätta namn vore logik eller psykologi) och hänför kyrkohistorien till det nya ämne, som här skall konstrueras, och som väl bäst kallas för kulturhistoria, så finns det åtminstone plats på schemat för ett sådant.

Detta ämne, kulturhistoria, skulle alltså innefatta de mera »levande» elementen i historieuervisningen (utvecklingen, tidsomgångarna), konsthistoria (med viken lagd på strikrington) och kyrkohistoria, alltså i allo en miniatyr av lärdoms- och idéhistorien i Uppsala. Därmed skulle eleverna få den för varje individ oumbärliga ingrediensen i vad som kallas allmänbildning, vilket ju är skolans sak att se till. Och en gymnasist skulle inte behöva stå svavelslös eller stammande inför frågan: vad menas med bakrocken, basilika, Augustinus' insats i västerländsk odling, i vad mening var Olof Rudbeck ett uttryck för stormakts-tiden? O. s. v., alla mycket enkla fakta.

Johan Falk.

Folkomröstning i Österrike.

(Forts. fr. sid. 1.)

gandateknik eller hotelser. Det måste liggas en neutral instans, som ögonblickligen kan vederlägga vallögnen och slymfylliga uttalanden. Den röstande måste stå allt han, även om han på valdagen kommer att räknas till minoriteten, förblir en aktad medborgare, skyddad för hämnförsök. Allt detta är villkor, som icke uppfyllas i Österrike. En folkomröstning här vore icke en folkomröstning utan ett borgarkrig.

Hitler skulle kosta på miljarder och åter miljarder för att nedslå den österrikiska saken. Hans anhängare skulle kunna kasta ut pengar genom förstret, de skulle

Stina Mörner:

"De Blindas Vänner" i Halland. Synpunkter och utdrag ur dess verksamhet.

Här har i denna tidning skrivits så mycket om de blinda och hur deras intressen tillvaratagits i de olika länen, att det ju nästa bara blir ett upprepande, när vi i de län som komma senare i artikelföljden skola lägga fram våra synpunkter.

Här i Halland skilja vi oss något från de andra länen, därigenom att vi arbeta utan understöd av landstinget. Vi ha hittills kunnat göra detta genom användande av frivillig arbetskraft och till följd av vårt relativt mindre antal blinda. Av dessa åro dessutom ungefär två tredjedelar över 60 år.

Vi ge alla blinda årliga understöd från 10 till 100 kronor i mån av behov och utbetalas dessa — för att sprida glädje till julen — i början av december. Därtill kommer naturigtvis all slags sjukhjälp, hyres- och rabattbidrag när det är behövligt.

Om också hjärtat ömmar mycket för dessa gamla i mörker och ofkast i små och tunga förhållanden, så anse vi dock att hjälpen till största delen måste koncentreras på de arbetande blinda och i synnerhet på de unga hantverkarna som komma ut ur skolorna och nu skola söka sitt levbröd. För dem är det dubbel svårt i början av kampen för tillvarn att ej förlora modet — då måste föreningen framför allt giva dem ett kraftigt stöd med hjälp. Personliga besök hos dem ha visat sig vara synnerligen välgörande och förmånliga. Vi ha upprättat i Halmstad en försäljningscentral, som inköper kontant deras arbeten utan något avdrag och sedan försäljer desamma. Föreandarierna för denna central, fru Modigh, är outtröttligt i sitt arbete och har till motto »Får man nej en i två gånger, så får man ja tredje gången om man är ihärdig.» Det har även visat gott

inte rygga tillbaka för några medel, varken för den mest raffinerade, bedövande propaganda, eller vilka lögnen som helst, motor, hotelser. Österrikiska regeringen skulle omöjligt kunna arbeta med samma metoder. Framförallt vore den aldrig i stånd att finansiera sin propaganda med motsvarande penningssumor. En fattig sex-miljoners-stat kan i detta hänseende omöjligt mäta sig med ett sextio-miljoners-rike, vars regering inte känner till några finanspolitiska skruler, när det gäller utrikespolitiska erövningar. Frankrike, England och Italien vore tvungna att ställa 100 miljoner schilling till Schuschniggs förfogande — för finansierandet av hans valfödd — om ens en skymt av fair play skulle råda vid omröstningskampanjen. Men det kommer dessa stater inte att göra, och ännu mindre kunde förstas Schuschnig till emot en sådan gåva.

Det ligger därför i demokratins intresse att Österrike förskonas från en omröstning. Detta kan förefå som en paradox, men det är så. Folkomröstningens vackra tanke får inte komprometteras värre än som redan skett. Det måste vara en önskan hos alla uppriktiga demokrater, som ännu ha känsla för hur ett riket förkastat bör komma till stånd. Wien i febr. 1935.

Alex von Muralt.

Försäljning av blindarbeten i Halland

I försäljningslokalen i Halmstad, Klammerdammsgatan 5. Tel. 12.12.
Oppen kl. 10—1.

finnas till salu alla slags blindarbeten såsom:

Korgar, många nya modeller.

Borstar av alla slag.

Korgmöbler

Mattor

av läderremmar

Handdukar

Skurdukar m. m.

Stickade och virkade arbeten

Klädsträck

Beställningar mottagas.

Ombuden i Kungsbacka, Varberg, Falkenberg och Laholm förmedla beställningar och försäljning till inom deras områden arbetande blinda.

resultat och på så sätt har omsättningen av deras arbeten ökat i avsevärd grad. Föreningen står för frakter och andra omkostnader.

Vidare förhåra vi i Halmstad en verkstad där f. n. tre unga hantverkare arbeta. På landsbygden ha de där etablerade utrustats med goda verkstader, vilket kunnat ske genom hjälp från såväl Kronprinsessan Margareta Arbetsnämnd som De Blindas Förening i Stockholm. En borstbindare har dessutom fått ett torgstånd att användas på torgdagar i den angränsande staden. Ombuden i de andra städerna arbeta av alla krafter för att skaffa inom deras områden bosatta skyddslingar arbet. Glädjande nog tycks allmänheten mer och mer få klart för sig att den bör gynna de blinda och att dessas arbeten åro välgörda och starka och därför stå i konkurrens med de billigare fabriksvarorna. Någon resande försäljare ha vi ej vågat oss på ännu.

Vi åro mycket tacksamma mot vår läsuppress som överallt i sina tidningar dagligen ger allmänheten en påminnelse genom blinkaren »Köp de blindas varor». Detta kostnadsfritt. Likaså mot Orkesterföreningen som alltid bistår med flera frivilligheter. De Blindas dag har tyvärr i flera år givit oss ett sällsynt sorgligt övänder men det som inbragt pengar är den stående årliga fotbollsmatchen mellan kända damer och herrar i Halmstad. Rekommenderas!

I föregående artiklar i Tidevarvet ha uttrycks bekymmer över dessa blinda, som stå i gathörnen, och deras maskerade tigger. Sorgligt i sanning. Däri instämna vi till fullo, ty Halland, enkanterligen Halmstad måtte vara en utmärkt arbetsplats för utomstående dylika. Deras hemort är alltid andra län. Detta är för oss synnerligen obehagligt, då såväl allmänhet som press undra vad orsaken är, då ju våra egne blinda ej behöva dylikt existensarbete.

Vad statens 500-kronorshjälpp till de blinda angår så får man livligt hoppas att Riksdagen gör en snar ändring och låter dem få hela summan oberoende av annan pensionering och utsträcker tilldelningen mera vidsträckt än nu är fallet.

Då jag nu nedligger mitt 14 års arbete i de blindas tjänst är det med vemod och sånand jag lämnar det. Det har gjort mitt liv rikare i känslan av att kunna i någon ringa mån skänka någon personlig glädje till mina arma medmänskors och lärt mig förstå ett lit uttan seende.

Till alla mina medhjälpare i styrelsen som troget följt mig i dessa år, icke minst min goda blinda fröken Johansson som varit mig ett gott stöd, giver jag mitt varma tack.

Jag är övertygad om att nya synpunkter och nya möjligheter i detta arbetsfält skola uppstå under den kommande ledningen i Hallands län till gagn för mina kära blinda.

Ett yrke med goda

FRAMTIDS-möjligheter.

En utbildningskurs vid

Hvita Korsens

i Almhult medför erkänt goda framtids-möjligheter. Tusentals unga kvinnor ha som Hvita Kors-systrar fått goda välvägnade platser i barnavård, hemvärd, hemsjukvård, ålderdomsvård etc. Prospekt sändes mot porto.

Allt sedan skolans start (1911) ha Hvita Kors-systrarna rönt livlig efterfrågan på grund av sin erkänt goda praktiska och teoretiska utbildning. Under innevarande år ha samtliga sköterskor redan före sin ex. varit upptingade till platser. Otivlekänt lönar det sig för arbetsvilliga, framsträvande flickor att söka utbildning vid Hvita Korsens skola i Almhult. Ny kurs börjar den 1 april.

Hvita Korsens Barnavårds- & Sköterskoleola. A. 11 m. H. L.

Var god sänd prospekt till:

Namn: _____

Bostad: _____

Postadress: _____

"Brand" i Radio-teatern.

I bsen »Brand» gör ett mäktigt intryck även i våra dagar. Det känns befriande att få framförda till diskussion idéer, som tager sikte på människans strävan i hennes evighetsutveckling och inte bara kretsar kring hennes mera tillfälliga livsförhållanden på denna jord.

Dramat är ingalunda bundet vid scenen, dess anda ligger helt i orden. Detta kunde äro konstateras vid Radiotjänsts framförande av dramat häromkvällen. Recitationen i och för sig var mäktigt gripande, medan de små ansatserna till scenisk hörselinramning snarast verkade överflödiga. Fråga är väl också, om inte vid ett framförande inom brukens tidrymd man hellre bör stryka näsban en väsentliga delar av texten — det måste ge en skev upplåtning att som nu nästan helt borttaga fögdens roll, och likaså saknade man de underbart spöfyllda stroforna mellan Agnes och Einar. För min del är jag övertygad, att detta väsentligt skulle höja framställningens värde. Men om olika meningar måhända råder på denna punkt, torde dock en absolut enighet uppnås om olämpligheten i tilltaget att lägga in en del sammanbindande och beskrivande verser, som inte minsta övergång glö i i texten. Det var väl inte meningen att ge en Gierov-Ibsen-afton? I så fall borde det angivits i programmet!

Gabriel Alw spelade Brand. Herr Alw är en utomordentligt skicklig recitator. För ironin hos Brand hade han utmärkt uttryck, så lästes strofen om den mänskliga uppfattningen av kärleken alldeles mästertigt. Även veket och reflektionen betonades. Men detta är dock inte det väsentliga hos Brand — han är fylld av brinnande anda, hänsynslös kamp och den övermånskliga högheten hos den som stått ansikte mot ansikte med Gud. Allt detta rådde herr Alw inte med. Han är ingen fjällviddernas man. Hans makt över människoskarnorna blev absolut oförståelig.

Märta Ekström gav Agnes med innerlighet och känsla, men hennes stämmas möjligheter är alltid torftiga. Av de övriga medverkande minns man Maria Schildknecht som modern och Carl Brovallius som läkaren, men även det unga gardet, representat av Karin Carlsson, Marianne Löfgren och Signhild Björkman, bidrog till ett helgjetat resultat.

Karin Schultz.

diners de paris

-Stutegatan 10

förenat det moderna kökets
finesser med gammal förim-
lig kokkonst. Utsökta mäd-
dagar i hemmen.

Humana priser.

Beställn.stel. 62 29 00, ankn.
Intendent Swärd.

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid
10—12.

EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4
e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, 'alvår kr. 3:25,
kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1935

Zettersland & Theleanders Boktryckeri-A.-B.

onsdag

makarondag

Kooperativas makaronförsäljning har nästan fördubblats —

husmödrarna ha gjort onsdag till festdag:

Spaghetti

i diotanpaket . . . 1/2 kg —: 50

Kortis slänger

vanliga i påse . . . 1/2 kg —: 30

smala i kartong . . . 1/2 kg —: 38

U-bitar

i påse 1/2 kg —: 25

i kartong 1/2 kg —: 28

kooperativas makaroner